

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/47/2022
Identifikačné číslo spisu: 7108209450
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Alexandra Hanusová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:7108209450.4

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne A. Y., narodenej D., za účasti intervenientky na strane žalobkyne D. obe zastúpené advokátkou JUDr. Danielou Eperješiovou, Košice, Letná 40, proti žalovaným 1/ V. narodenému D. 2/ W. narodenému H. 3/ EN-Real, s.r.o., Košice, Kukučínova 7, IČO: 36 575 666 a 4/ Q. narodenej D., žalovaní 1/, 3/ a 4/ zastúpení advokátom JUDr. Dušanom Pavčíkom, Košice, Kuzmányho 57, o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv a o určenie vlastníckeho práva, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 12C/71/2008, o dovolaní žalobkyne a intervenientky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 18. októbra 2018 sp. zn. 3Co/301/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovaným 1/, 3/ a 4/ priznáva proti žalobkyni a intervenientke nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. Žalovanému 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 13. novembra 2012 č. k. 12C/71/2008-263 zamietol žalobu a žalovaným priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%.
1.1. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa sa domáhala určenia neplatnosti kúpnych zmlúv, ktorými sa prevádzalo vlastnícke právo k bytu č. D. na D. poschodí obytného domu súpisné číslo D., na ul. S. č. D. v V. spolu s prislúchajúcim spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu, ako aj spoluvlastnícky podiel na pozemku, na ktorom je dom postavený (ďalej len „byt“), zo žalovanej na žalovaného 2/, zo žalovaného 2/ na žalovanú 4/, zo žalovanej 4/ na žalovaného 1/ a zo žalovaného 1/ na žalovaného 3/ a zároveň určenia, že je výlučnou vlastníčkou tohto bytu. Žalobkyňa tvrdila, že kúpnu zmluvu z 31. marca 2005, ktorou previedla byt na žalovaného 2/, nikdy nemala vôľu uzavrieť, bola neskúsená a dôverovala žalovanému 2/, ktorý ju ubezpečoval, že tieto listiny súvisia s jej pôžičkou a zneužil ich na získanie jej bytu, a preto je táto zmluva absolútne neplatná a neplatné sú potom aj následné zmluvy o prevode tohto bytu.
1.2. Po preskúmaní kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným 2/ podľa § 37 ods. 1, § 38 ods. 1 a ods. 2, § 39 a § 40 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) dospel k záveru, že žalobkyňa nepreukázala, že by pri uzatváraní kúpnej zmluvy konala pod psychickým

alebo fyzickým nátlakom, že by predmetná zmluva trpela nedostatkom vážnosti, prípadne bola neurčitá a nezrozumiteľná. K tvrdeniu žalobkyne, že podpisovala iné vyhotovenie zmluvy ako bolo následne predložené správe katastra nehnuteľností, pretože bolo vyhotovených 7 exemplárov zmluvy, súd poukázal na písomné stanovisko notárky R. V. z 20. augusta 2008 pre konanie na Okresnom riaditeľstve PZ - Úrade justičnej a kriminálnej polície v Košiciach č. ČVS: K. podľa ktorého bola predmetná zmluva na podpis predložená v 6 vyhotoveniach a podpis žalobkyne bol osvedčený 6 krát. Tvrdenie žalobkyne, že podpisovala listiny s vedomím iného obsahu uvedenom v siedmom exemplári, nebolo preukázané nakoľko tento 7. exemplár zmluvy súdu predložila.

1.3. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s tvrdením žalobkyne, že sporná kúpna zmluva je v skutočnosti zmluvou o budúcej zmluve a poukázal na to, že kúpna zmluva, na ktorej bol vyznačený vklad vlastníctva v katastri nehnuteľností správou katastra a nový list vlastníctva boli žalobkyni doručené 15. apríla 2005 a ona proti zmene vlastníctva nenamietala. Ďalej sa podrobne zaoberal otázkou, či žalobkyňa pri podpisovaní kúpnej zmluvy bola spôsobilá na právne úkony a nezistil žiadne okolnosti obmedzenia alebo vylúčenia jej spôsobilosti. Vychádzal pritom z toho, že posudzovaný právny úkon nie je nedovolený, ani sa nepriechi dobrým mravom. K tvrdeniu žalobkyne, že podmienky kúpnej zmluvy v časti o kúpnej cene sú v rozpore so zákonom uviedol, že formulácia článku III. ods. 2 zmluvy nespôsobila jej neplatnosť, pretože išlo iba o chybu pri vyhotovovaní zmluvy. V článku III. bod 1 bola dohodnutá kúpna cena a v článku III. bod 2 bol dohodnutý spôsob, ako bude zaplatená. Suma 100 000 Sk mala byť vyplatená pri podpise zmluvy 500 000 Sk jej malo byť poskytnutých z hypotekárneho úveru a zvyšná časť 290 000 Sk jej mala byť vyplatená v hotovosti bez toho, aby bola určená jej splatnosť a nič z tohto nerobí zmluvu neplatnou ani neurčitou. Žalobkyňa poukázala na svoju neskúsenosť a bezhraničnú dôveru v konanie jej syna, ktorý ju ubezpečoval, že ide o listiny súvisiace s jej pôžičkou a zneužil jej neskúsenosť a dôveru na získanie jej bytu. Súd vzal do úvahy aj skutočnosti, za akých bola kúpna zmluva uzatváraná, a to že žalobkyňa mala na predmetnom byte dlh a požičala si peniaze od spoločnosti Pohotovosť na úhradu dlhu bytovému družstvu a pri požičiavaní peňazi zistila, že aj jej syn, žalovaný 2/, má dlh 80 000 Sk, a preto súhlasila s tým, že žalovaný 2/ kúpnu cenu uhradí z hypotekárneho úveru, ktorý získal od OTP banky Slovensko na základe zmluvy uzatvorenej 31. marca 2005 účelovo poskytnutého na kúpu bytu od žalobkyne. Podľa názoru súdu prvého stupňa takýto postup nie je v rozpore s dobrými mravmi a nedošlo ním ani k porušeniu alebo obchádzaniu zákona.

1.4. Súd prvej inštancie preskúmal aj platnosť následných kúpnych zmlúv (uzavretých medzi žalovaným 2/ ako predávajúcim a žalovanou 4/ ako kupujúcou 30. augusta 2007, medzi žalovanou 4/ ako predávajúcou a žalovaným 1/ ako kupujúcim 20. decembra 2007, žalovaným 1/ ako predávajúcim a žalovaným 3/ ako kupujúcim 23. apríla 2008). Žalobkyňa sa ich neplatnosti domáhala iba z dôvodu, že zmluva medzi ňou a žalovaným 2/ je absolútne neplatná a ak súd dospel k záveru o platnosti kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným 2/, nemohol na základe dôvodu uvádzaného žalobkyňou určiť kúpne zmluvy o ďalších prevodoch bytu za neplatné. Zamietnutie žaloby o určenie, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou predmetného bytu odôvodnil tým, že žalobkyňa vlastnícke právo k bytu riadne previedla na žalovaného 2/. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) tak, že úspešným žalovaným priznal náhradu trov konania v plnej výške.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne a intevenientky na jej strane rozsudkom z 18. októbra 2018 sp. zn. 3Co/301/2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 1 CSP) a žalovaným 1/, 3/, a 4/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (§ 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP). Rozsudok súdu prvej inštancie odvolací súd potvrdil s odôvodnením, že sa v celom rozsahu stotožnil s napadnutým rozhodnutím a aj jeho odôvodnením, nakoľko sa v ňom súd vysporiadal so všetkými námietkami žalovanej (§ 387 ods. 1, ods. 2 CSP), v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie sporu a rozhodnutie odôvodnil logicky, jasne a zrozumiteľne v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p.

2.1. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a aj na odvolacie námietky žalovanej a intevenientky na jej strane doplnil, že súd prvej inštancie posudzoval zistený skutkový stav podľa relevantných ustanovení hmotného práva, ktoré obsahujú úpravu náležitostí a predpokladov platnosti právneho úkonu. K vyhodnoteniu tvrdenia žalobkyne, že kúpna zmluva z 31. mája 2005 bola vyhotovená a podpísaná ako zmluva o budúcej zmluve, odvolací súd dodal, že takýto záver nemožno z vykonaného

dokazovania vyvodit'. Z gramatického významu slov, ktoré sú v zmluve uvádzané nemožno vyvodit' iný obsah a účel zmluvy ako bol zistený z ostatných vykonaných dôkazov. Jazykové vyjadrenie právneho úkonu zachytené v zmluve, musí byť najprv vykladané prostriedkami gramatickými (z hľadiska možného významu jednotlivých použitých pojmov (slov)), logickými (z hľadiska nadväznosti použitých pojmov), a potom systematickými (z hľadiska zaradenia pojmov v štruktúre celého právneho úkonu). S poukazom na závery uvádzané v odôvodnení rozsudku NS SR sp. zn. 3Cdo/81/2011, podľa ktorých má súd na základe vykonaného dokazovania posúdiť, aká bola skutočná vôľa strán v čase uzatvárania zmluvy, konštatoval, že zo žiadneho z vykonaných dôkazov nevyplýva, že by sporná kúpna zmluva mala inú právnu povahu.

2.2. K odvolacím námietkam žalobkyne, že súd mal vykonať dokazovanie k možnému rozporu zmlúv s dobrými mravmi, ku ktorému mohlo dôjsť tým, že žalovaný 2/ zmluvu o hypotekárnom úvere uzatváral s vedomím, že úver splácať nebude, odvolací súd uviedol, že v civilnom sporovom konaní súd za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku nemohol vykonávať dôkazy bez návrhu účastníkov konania, pretože by to bolo v rozpore s ustanovením § 120 ods. 1 O.s.p. Aj keď súd prihliada na absolútnu neplatnosť právneho úkonu z úradnej povinnosti (ex officio), môže tak urobiť výlučne vo vzťahu k skutkovému stavu zistenému z vykonaného dokazovania, pri ktorom sa aj za predchádzajúceho procesného predpisu uplatňoval princíp dispozičný a prejednávaci. Ani námietku žalobkyne, že záver o neplatnosti kúpnej zmluvy vyplýva z výpovede svedkyne V. nepovažoval za dôvodnú k čomu poukázal na dostatočné, logické a presvedčivé vyjadrenie súdu prvej inštancie k obsahu výpovede tejto svedkyne v súvislosti s ďalšími vykonanými dôkazmi v odôvodnení napadnutého rozsudku. Za dostatočné považoval aj vysporiadanie sa s tvrdením žalobkyne, že zmluva, ktorú uzavrela so žalovaným 2/ je v rozpore s dobrými mravmi (strana 8 rozsudku). Žalobkyňa tvrdila, že ju žalovaný 2/ uviedol do omylu a že jeho správanie voči nej ako matke nemožno považovať za poctivé a slušné, k čomu odvolací súd poukázal na to, že uzavretá kúpna zmluva spĺňa všetky formálne náležitosti a nepoctivé konanie žalovaného 2/ nebolo vykonaným dokazovaním preukázané. K tvrdeniu odvolateľky, že je vylúčené, aby sa bez finančnej náhrady pripravila o bývanie a že bolo treba skúmať jej psychický zdravotný stav, uviedol, že takéto dokazovanie v konaní nebolo navrhnuté. K vysvetleniu žalobkyne, že neskúmala zmluvu uzatváranú so žalovaným 2/ a nepodpisovala ju s vedomím, že ide o kúpnu zmluvu, zdôraznil, že každý spôsobilý subjekt občianskeho práva zodpovedá za svoje konanie vykonané v súlade s právom, ako aj za každý vykonaný právny úkon, ktorý má zákonom vyžadované náležitosti.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa a intervenientka na jej strane (ďalej aj „dovolateľky“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z dôvodov uvedených v ustanoveniach § 420 písm. b), písm. c) a písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP. Navrhli, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a žiadali o odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu.

3.1. Dovolateľky s poukazom na § 420 písm. b) a písm. c) CSP vytkli odvolaciemu súdu, že rozhodoval o práve intervenientky X. napriek tomu, že predchádzajúcim rozhodnutím dovolacieho súdu z 15. marca 2017 sp. zn. 8Cdo/29/2017 nebolo rozhodnuté o jej právach. Intervenientka tak nemala procesnú subjektivitu v danej veci, pretože bez rozhodnutia o zrušení predchádzajúceho rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k nej a vrátení veci na ďalšie konanie odvolaciemu súdu nebola daná legitimita konať o jej právach v následnom odvolacom konaní. Vo vzťahu k žalovanému 2/ namietli, že nebol v konaní zastúpený procesným opatrovníkom a teda, že súdy nekonali s ním zákonným spôsobom.

3.2. Dovolateľky nesúhlasili s právnym posúdením veci a s argumentáciou súdov, ktoré založili rozhodnutie o nej na závere, že z vykonaného dokazovania nemožno vyvodit', že posudzovaná zmluva je zmluvou o budúcej zmluve. Zopakovali, že súdy nezohľadnili ich námietku, že podľa obsahu zmluvy sa jej strany dohodli, že predávajúci k predmetu zmluvy „prevedie“ právo, čo je právne i gramaticky vyjadrenie o budúcom úkone a nie o tom, ktorý strany robia. V článku III. bode 1 zmluvy bola kúpna cena dohodnutá na 890 000 Sk, z ktorých bola podľa bodu 2 tohto článku 100 000 Sk bolo zaplatených pri podpise tejto zmluvy o budúcej zmluve, ktorých prevzatie predávajúca potvrdila podpisom zmluvy, čo tiež naznačuje, že išlo o zmluvu o budúcej zmluve. Dohoda, že 500 000 Sk z kúpnej ceny má byť vyplatených na účet kupujúceho je v zrejmom rozpore s účelom kúpnej zmluvy ako aj s dobrými mravmi a to, že časť kúpnej ceny 290 000,- Sk nemala dohodnutú splatnosť a miesto plnenia je ľstivé a predstierané, čo robí plnenie z kúpnej zmluvy predávajúcej nemožným. Odvolací súd nezohľadnil, že

zmluvu vyhotovil žalovaný 2/ a žalobkyňa ich v dobrej viere a dôvere k žalovanému 2/ bez čítania podpísala.

3.3. Z kontextu uzatvárania zmluvy je podľa dovolateľiek zrejmé, že na strane predávajúcej absentuje vôľová zložka právneho úkonu. Pokiaľ súde nevideli absolútnu neplatnosť predmetnej kúpnej zmluvy pre absenciu vôle žalobkyne predať nehnuteľnosť alebo neurčitost' jej vôle a rozpor dohodnutej kúpnej ceny a tej, čo bola určená na plnenie predávajúcej, ako aj rozpor s dobrými mravmi, bola vec prejednaná v rozpore so zásadou materiálnej pravdy. Poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/372/2014, z odôvodnenia ktorého vyplýva, že podľa ustanovenia § 588 OZ kúpna zmluva je právnou skutočnosťou, z ktorej vzniká právny vzťah kúpy a predaja, pričom v danom prípade nevznikol vzťah predaja a kúpy, nakoľko konsenzus bol medzi stranami len v tom, že predávajúci prevedie svoje vlastnícke právo v budúcnosti. Ďalej poukázali na odôvodnenie rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/327/2008, podľa ktorého nemožnosť splnenia zakladá neplatnosť právneho úkonu podľa § 37 ods. 2 OZ a že napadnuté rozhodnutie je v rozpore s ním, pretože v predmetnej veci je plnenie podľa dojednania v článku III. zmluvy fakticky a právne nemožné, nakoľko už vopred znemožňuje plnenia dohody o cene. Výplatenie dohodnutej ceny tak, aby bola celá uhradená na účet predávajúcej je fakticky nemožné, pretože to vylučuje dohoda o úhrade časti kúpnej ceny 500 000 Sk, ktorá mala byť zaplatená na bankový účet kupujúceho a dohoda o úhrade časti kúpnej ceny 290 000 Sk je neurčitá. Odvolací súd rozhodol v rozpore s týmito rozhodnutiami, pretože plnenie kúpnej ceny na účet kupujúceho je aj právne nemožné, keďže odporuje podstate odplaty predmetného úkonu.

4. Žalovaný 2/ sa k dovolaniu nevyjadril. Žalovaní 1/, 3/ a 4/ vo vyjadrení k dovolaniu žiadali dovolanie žalovanej a intervenientky odmietnuť podľa § 447 písm. f) CSP. Mali za to, že dovolateľky podali dovolanie s poukazom na § 420 písm. f) CSP, avšak namietajú nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej a druhej inštancie bez toho, aby uviedli v čom spočíva nimi tvrdený nesprávny procesný postup súdov, ktorým malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces.

4.1. K dovolaciemu dôvodu stanovenému v § 420 písm. b) CSP žalovaní 1/, 3/ a 4/ uviedli, že X. do procesnej pozície intervenienta (nie strany sporu) vstúpila po tom, čo vstup do konania oznámila a o tomto oznámení bolo rozhodnuté, a teda mala zo strany súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu riadne zabezpečené všetky jej patriace práva, ktoré sa na procesnú pozíciu intervenienta viažu. Podľa nich nebol daný ani dovolací dôvod stanovený § 420 písm. c) CSP, pretože aj keď v roku 2008 (kedy predmetný spor začal) ustanovil súd žalovanému 2/ opatrovníka (§ 29 ods. 2 O.s.p.) z dôvodu, že jeho pobyt nebol známy, od účinnosti Civilného sporového poriadku, t. j. od 1. júna 2016 ex lege žalovaný 2/ nebol zastúpený opatrovníkom, nakoľko Civilný sporový poriadok v § 69 určuje iné podmienky pre ustanovenie procesného opatrovníka, a preto nebol zákonný dôvod ustanovovať mu procesného opatrovníka.

4.2. Podľa žalovaných 1/, 3/ a 4/ neboli dané ani dovolacie dôvody uvedené v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP. Žalobkyňa a intervenientka v dovolaní popisujú skutkové okolnosti, ktoré podľa ich názoru preukazujú dôvodnosť podanej žaloby a len opakujú prezentovaný názor na dokazovanie a posúdenie veci, ktorým argumentovali počas celého konania. Tieto však už boli vykonaným dokazovaním vyvrátené, a preto aj ich tvrdenie, že súde sa nevysporiadali s ich námietkami, považovali za účelové. Rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/372/2014 a sp. zn. 3Cdo/327/2008, na ktoré poukázali sa zaoberajú posudzovaním úplne iných skutkových okolností ako je predmet tohto sporu a rovnako tieto rozhodnutia nemožno ich ponímať ako ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, navyše žalobkyňa ani intervenient neuviedli, v čom konkrétne vidia odchýlenie sa súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1, 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), po prejednaní veci bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho

súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). Dovolací súd v dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnenými dovolacími dôvodmi.

11. Dovolateľkami namietaná vada podľa § 420 písm. b) CSP mala spočívať v tom, že dovolací súd svojím predchádzajúcim rozhodnutím (uznesením z 15. marca 2017 sp. zn. 8Cdo/29/2017) nezrušil vo vzťahu k intervenientke predchádzajúce rozhodnutie odvolacieho súdu, a preto intervenientka nemala procesnú subjektivitu na konanie o jej právach.

11.1. Na nedostatok procesnej subjektivity musí súd vždy prihliadnuť, a to aj bez návrhu a kedykoľvek v každom štádiu konania. Procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 61 CSP). Podľa § 67 CSP každý môže pred súdom samostatne konať v rozsahu, v akom má spôsobilosť na právne úkony.

11.2. Procesnej subjektivite zodpovedá spôsobilosť mať práva a povinnosti v zmysle § 7 OZ a procesnej spôsobilosti spôsobilosť na právne úkony podľa ustanovenia § 8 OZ. Okamihom narodenia má každá fyzická osoba spôsobilosť na práva a povinnosti (právnu subjektivitu), smrťou právna subjektivita fyzickej osoby zaniká. Spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a povinnosti vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou. Intervenientke ako dospeljej fyzickej osobe zákon priznáva právnu subjektivitu, jej obmedzenie v právach a povinnostiach nebolo preukázané žiadnym súdnym rozhodnutím, preto je potrebné vychádzať z toho, že procesnú spôsobilosť má (§ 67 CSP). Rovnako ani vo vzťahu k žalovanému 2/, ktorému bol v konaní za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku ustanovený opatrovník podľa § 29 ods. 2 O.s.p., pretože miesto jeho pobytu nebolo známe, nebolo zistené, že by trpel nedostatkom procesnej spôsobilosti, prípadne spôsobilosti samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu, ktorý by vyžadoval, aby za neho konal zákonný zástupca alebo procesný opatrovník. Z uvedených dôvodov podľa odvolacieho súdu preskúmané konanie netrpí vadou stanovenou v § 420 písm. b) alebo v § 420 písm. c) CSP.

12. Pokiaľ dovolateľky v dovolaní uvádzali, že došlo k rozhodovaniu odvolacieho súdu za situácie, že vo vzťahu k intervenientke bolo právoplatné jeho predchádzajúce rozhodnutie o odvolaní, išlo by o dovolací dôvod podľa § 420 písm. d) CSP.

12.1. Jednou z podmienok konania je podmienka vzťahujúca sa na právny princíp ne bis in idem (nie dvakrát o tej istej veci) a prejednaní a rozhodnutí o veci nesmie brániť prekážka veci právoplatne rozhodnutej (res iudicata). Túto prekážku dovolací súd v danej veci nezistil, nakoľko dovolací súd rozhodol o „dovolaní žalobkyne a X., bývajúcej v U. S., proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. februára 2017 sp. zn. 3Co/87/2013“, uznesením z 15. marca 2017 sp. zn. 8 Cdo 29/2017, ktorým zrušil tento rozsudok odvolacieho súdu, uznesenie bolo stranám doručené a nadobudlo právoplatnosť 18. mája 2017. Rozhodnutie dovolacieho zrušilo celý rozsudok odvolacieho súdu a bolo ním rozhodnuté v podľa ustanovenia § 470 ods. 2 O.s.p. aj o dovolaní X. ktorá ho podala ako vedľajšia účastníčka za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, čo vyplýva aj z odôvodnenia tohto rozhodnutia, najmä z jeho bodu 3., v ktorom je uvedené kto a z akých dôvodov podal dovolanie. Dovolací dôvod uvádzaný v ustanovení § 420 písm. d) CSP uplatnený v dovolaní teda vo veci nie je daný. X. až následne podaním doručeným súdu 7. mája 2018 oznámila, že do konania vstupuje ako intervenientka na strane žalobkyne.

13. Žalobkyňa a intervenientka v dovolaní namietali aj nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, spočívajúci v tom, že sa riadne nevysporiadali s ich tvrdeniami prednesenými v konaní o neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej so žalovaným 2/ pre nedostatok vôle žalobkyne uzavrieť takúto zmluvu, ako aj pre jej rozpor s dobrými mravmi a nemožnosť dohodnutého plnenia.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky, v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov (rozhodnutie Ústavného súdu SR zn. I. ÚS 26/94).

15. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 105/06, zn. III. ÚS 330/2013, rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/3/2019, sp. zn. 8Cdo/152/2018, bod 26., sp. zn. 5Cdo/57/2019, bod 9. a 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/41/2017, sp. zn. 3Cdo/214/2017, sp. zn. 8Cdo/5/2017, sp. zn. 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to dovolací súd pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu argumentácie dovolateľiek, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do ich práva na spravodlivý proces.

17. Medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom

chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením tohto práva strany sporu na jednej strane a nesplnením povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o dôvodoch rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci riadnych i mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, tak takáto vada zakladá aj prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

18. V konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na tom, aby odôvodnenie rozhodnutia bolo úplné, výstižné a presvedčivé. V odôvodnení rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal ako ich interpretoval, a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

19. Z obsahu dovolania v danej veci vyplýva, že dovolateľky namietali nedostatok dôvodov odvolacieho rozhodnutia, k čomu poukazovali najmä na to, že súd sa nezaoberal ich podstatnými tvrdeniami, že žalobkyňa nemala vôľu uzavrieť predmetnú zmluvu, že ide o zmluvu o budúcej zmluve, a že táto zmluva je neplatná aj pre rozpor s dobrými mravmi a pre nemožnosť plnenia podľa nej.

20. V posudzovanom prípade podľa dovolacieho súdu obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu má všetky zákonom vyžadované náležitosti (§ 393 CSP). Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia podrobne popísal obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlil, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdil, citoval ustanovenia právnych predpisov, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Zdôraznil, že sa stotožnil so závermi uvedenými v odôvodnení súdu prvej inštancie k tvrdeniam žalobkyne, že nikdy nemala vôľu uzatvoriť predmetnú kúpnu zmluvu z 31. marca 2005, ktoré posúdil podľa § 37 ods. 1 OZ.

21. Súd prvej inštancie i odvolací súd v odôvodneniach rozsudkov vo veci náležite reagovali na námietku žalobkyne, že predmetná kúpna zmluva je zmluvou o budúcej kúpnej zmluve, nakoľko z jej ustanovení vyplýva, že k plneniu má dôjsť až v budúcnosti a výslovne sa v nej konštatuje, že ide o zmluvu o budúcej zmluve. Odvolací súd k tejto námietke v odôvodnení rozsudku poukázal na odôvodnenie rozhodnutia o veci súdom prvej inštancie, v ktorom sa konštatuje že súd uzavretú kúpnu zmluvu nepovažoval za zmluvu o budúcej zmluve na základe výsledkov vykonaného dokazovania, ktorými nebolo preukázané uzavretie inej zmluvy ako kúpnej, a že z okolností jej uzavretia a následného konania žalobkyne, ktorá bezprostredne po vklade vlastníckeho práva žalovaného 2/ k bytu na základe predmetnej zmluvy tento stav akceptovala. K uvedenému odvolací súd dodal, že záver o tom, že ide o zmluvu o budúcej zmluve, nemožno vyvodiť iba zo znenia čl. II. a III. zmluvy s ohľadom na to, že jazykové vyjadrenie právneho úkonu zachytené v zmluve sa musí vykladať aj logickými a systematickými prostriedkami, k čomu je potrebné zistiť skutočnú vôľu strán v čase uzatvárania zmluvy (rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/81/2011) a konštatoval, že zo žiadneho z vykonaných dôkazov nevyplývalo, že by predmetná zmluva nebola platnou kúpnu zmluvou. Dovolací súd nezistil ani to, že by sa odvolací súd nevysporiadal s námietkami žalobkyne k dohodnutej kúpnej cene. Odvolací súd poukázal na odôvodnenie súdu prvej inštancie, ktorý sa zaoberal namietanou neurčitosťou dohody o mieste, čase a spôsobe vyplatenia časti kúpnej ceny 290 000 Sk, a že za podstatnú považoval dohodu o výške kúpnej ceny, ktorá je dostatočne jasná. Vzhľadom na úpravu v ustanovení § 563 OZ, podľa ktorej ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník

povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadala, nepovažoval pre záver o určitosti zmluvy za potrebnú aj dohodu o splatnosti tejto časti kúpnej ceny.

22. Na námietku dovolateľiek, že odvolací súd neposúdil dohodu o časti kúpnej ceny 500 000 Sk aj s prihliadnutím na tvrdenie žalobkyne, že išlo o ľstivé, prestierané a nemožné dojednanie, dovolací súd zistil, že dovolateľky v podanom odvolaní takúto námietku konkrétne a určito neuplatnili. Vzhľadom na to, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárny nielen z procesného hľadiska, teda že dovolanie možno podať len proti rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní (čo znamená, že odvolacie konanie predchádza dovolaciemu konaniu), ale aj z hmotnoprávneho hľadiska, ktoré zohľadňuje skutočnosť, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku, a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol a mal, tieto námietky ex post nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania.

23. Z uvedeného teda vyplýva, že ak samotná strana sporu nevyužila svoje právo namietať konkrétnu nesprávnosť v rámci podaného odvolania (neplatnosť dohody o úhrade časti kúpnej ceny 500 000 Sk pre ľstivosť, resp. nemožnosť plnenia), hoci tak urobiť mohla a mala, predmetná otázka sa nestala predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ktorý nemal možnosť v rámci opravného konania vyhodnotiť jej opodstatnenosť. V tomto prípade rozhodnutie odvolacieho súdu na vyriešení nastolenej právnej otázky však nezáviselo pre jej neuplatnenie žalobkyňou, a preto sa jej riešenia nemôže úspešne domáhať v dovolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je totiž posúdiť, či argumenty a návrhy odvolateľa odvolací súd riadne preskúmal, a či k nim zaujal správny právny záver. Inak vyjadrené, dovolanie nie je nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpať riadne procesné prostriedky na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

24. Odvolací súd náležite odôvodnil podľa odvolacích námietok prečo považoval záver súdu prvej inštancie, že posudzovaná kúpna zmluva je platná, za správny. Na dovolaciu námietku žalobkyne a intervenientky dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa ich predstáv, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom. Dovolateľky neopodstatnene namietajú, že im odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia o veci nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (rozhodnutie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 78/05). To, že dovolatelia so skutkovými a právnymi závermi, ku ktorým odvolací súd dospel nesúhlasia, nemôže samo osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (rozhodnutia ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 252/04, sp. zn. I. ÚS 50/04, sp. zn. I. ÚS 98/97, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. II. ÚS 251/03).

25. Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie žalobkyne a intervenientky na jej strane, ktoré namietali vady zmätočnosti podľa ustanovení § 420 písm. b), písm. c), písm. d) a písm. f) CSP ako neprípustné odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP.

26. Dovolateľky v dovolaní ďalej uviedli, že dovolanie podávajú aj z dôvodov uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP.

27. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

28. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

29. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, vysvetliť, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, sp. zn. 3Cdo/6/2017, sp. zn. 3Cdo/67/2017, sp. zn. 4Cdo/95/2017, sp. zn. 7Cdo/140/2017).

30. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Tento dôvod prípustnosti sa viaže k ustálenej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná odvolacím súdom, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

31. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj ústavný súd) uviedol v odôvodnení uznesenia sp. zn. I. ÚS 215/2022 k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadefinovať dôvody prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku (aj keď súčasná judikatúra ústavného súdu uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), že dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 29/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto, aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré dovolateľ pokladá za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť. Dovolateľ, resp. jeho advokát musí preto pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie nesprávneho právneho posúdenie spornej právnej otázky.

32. Najvyšší súd konštantne v rozhodnutiach uvádza, že len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. O otázku relevantnú z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP sa nejedná pri riešení otázky, či strana sporu (ne)uniesla dôkazné bremeno, bremeno procesnej zodpovednosti za výsledok v spore, pretože záver súdu o tom, či strana sporu (ne)uniesla dôkazné bremeno, ktoré ju v tom-ktorom spore zaťažovalo, spočíva v každom jednotlivom prípade (v každom jednotlivom civilnom sporovom konaní) na posúdení vysoko individuálnych, konkrétnych skutkových okolnostiach, ktoré súd posudzuje v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov. Pri hodnotení dôkazov nemožno odvolaciemu súdu vyčítať pochybenia, a preto ani nemožno polemizovať s jeho závermi, ktoré dovolateľ namieta. Dovolací súd totiž nie je v rámci dovolacieho konania oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, keďže je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

33. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine) ako aj procesnoprávna, (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

34. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav veci; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

35. V súvislosti s právnym posúdením poukázali dovolateľky na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo 14. marca 2019 sp. zn. 3Cdo/27/2019, podľa odôvodnenia ktorého „z ustanovenia § 588 Občianskeho zákonníka vyplýva, že kúpna zmluva je právnou skutočnosťou, ktorou vzniká právny vzťah predaja a kúpy“ a uviedli, že v danom prípade nevznikol takýto vzťah, pretože medzi stranami nebola dohoda, že predávajúca prevedie svoje vlastnícke právo (budúci výkon), pričom ustanovenia zmluvy o kúpnej cene výslovne stanovujú, že ide o zmluvu o budúcej zmluve. Naviac konsenzus o cene, v spojení s jej plnením, bol kupujúcim predstieraný. Ďalej uviedli, že podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo 6. augusta 2009 sp. zn. 3Cdo/327/2008, podľa ktorého „Predmetom právneho úkonu je to, k čomu sa viažu alebo na čo sa vzťahujú vzájomné práva a povinnosti jeho účastníkov. Medzi náležitosti platného právneho úkonu patrí spôsobilý predmet; plnenie podľa právneho úkonu musí byť (fakticky) možné a zákonom dovolené (právne možné). Nemožnosť plnenia zakladá neplatnosť právneho úkonu (§ 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka)“ k čomu doplnili, že v predmetnej veci je plnenie podľa dojednania v čl. III zmluvy fakticky a právne nemožné. Dovolací súd v tejto argumentácii zistil, že dovolateľky prípustnosť dovolania riadne nešpecifikovali, pretože jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom neuviedli (konkrétnu) právnu otázku riešenú odvolacím súdom, neuviedli ako ju riešil odvolací súd a ani to ako mala byť (konkrétna) právna otázka správne riešená.

36. V posudzovanej veci dovolateľky v dovolaní nevymedzili žiadnu právnu otázku. Po preskúmaní obsahu dovolania dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľky v podstate iba nesúhlasia s posúdením kúpnej zmluvy, považujú ho za nesprávne a polemizujú s odôvodnením, ktoré odvolací súd uviedol v napadnutom rozhodnutí.

37. Podľa názoru žalobkyne a intervenientky na jej strane bolo v danom prípade v kúpnej zmluve jasne stanovené v jej bodoch II. a III., že ide o zmluvu o budúcej zmluve, bolo zrejmé, že žalobkyňa nemala

vôľu uzavrieť kúpnu zmluvu a zbaviť sa bytu, v ktorom bývala, a že dohodnutý spôsob úhrady kúpnej ceny nie je možný, pričom sa odvolací súd svojím rozhodnutím odklonil od právnych záverov prijatých najvyšším súdom. Tento odklon vyvodzujú z rozhodnutí najvyššieho súdu, ktoré uviedli v dovolaní a časti ich odôvodnení aj citovali.

38. Dovolateľky vyjadrili v dovolaní presvedčenie, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyjadrenej v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/372/2014, konkrétne od záveru, že kúpna zmluva v zmysle § 588 OZ je právnou skutočnosťou, z ktorej vzniká vzťah kúpy a predaja, pričom v danom prípade uzavretiu takej zmluvy bránil nedostatok konsenzu o náležitostiach takejto zmluvy, keď z ustanovenia o kúpnej cene vyplýva, že ide o zmluvu o budúcej zmluve, navyše ak by aj išlo o konsenzus v tejto otázke, išlo by zo strany kupujúceho o predstieraný súhlas.

39. K odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu došlo podľa dovolateľiek tiež tým, že nebral od úvahy právny záver vyjadrený v odôvodnení rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/327/2008, že plnenie podľa právneho úkonu musí byť (fakticky) možné a zákonom dovolené (právne možné) a nemožnosť plnenia zakladá neplatnosť právneho úkonu (§ 37 ods. 2 OZ).

40. Z dovolaním napadnutého rozsudku je podľa dovolacieho súdu zrejmé, že odvolací súd posudzoval, či kúpna zmluva medzi žalobkyňou a žalovaným 2/ má zákonom stanovené náležitosti. Právne závery, ktoré sú vyjadrené v odôvodnení napadnutého rozsudku nie sú odklonom od všeobecných konštatovaní a právnych záverov dovolacieho súdu vyjadrených v jeho rozhodnutiach. Dovolateľky v podstate namietať, že súdy nesprávne zistili obsah predmetnej kúpnej zmluvy.

41. Ustanovenie § 35 ods. 2 OZ vychádza z predpokladu, že o obsahu právneho úkonu môže vzniknúť pochybnosť z hľadiska jeho určitosti alebo zrozumiteľnosti a pre taký prípad formuluje výkladové pravidlá, ktoré ukládajú súdu, aby tieto pochybnosti odstránil výkladom (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/81/2011). Pokiaľ v civilnom sporovom konaní vznikne potreba interpretovať právny úkon, vychádza súd z výsledkov vykonaného dokazovania. Ak strana sporu v dovolacom konaní vytyka súdu, že jednotlivé ustanovenia zmluvy interpretoval nesprávne, v rozpore s jej skutočným obsahom, ide o dovoláciu námietku nevystihujúcu podstatu § 421 ods. 1 písm. a) CSP, lebo takáto námietka sa týka nesprávneho skutkového zistenia, na ktorom súd založil svoje právne závery. Pokiaľ totiž súd zisťuje obsah zmluvy (v danom prípade kúpnej zmluvy), a to aj za pomoci výkladu prejavov zmluvných strán v zmysle § 35 ods. 2 OZ, rieši skutkové otázky (skúma a zamýšľa sa nad tým, či sú ustanovenia zmluvy jasné, aký majú zmysel, či si navzájom neprotirečia). Výsledkom tejto činnosti súdu sú skutkové zistenia a z nich vyvedené skutkové (nie právne) závery súdu. Hodnotiaci skutkový záver súdu, ktorý tvorí podstatu tohto výsledku, nemožno považovať za právne posúdenie.

42. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. V zásade otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť, či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, sp. zn. 4Cdo/7/2018, sp. zn. 4Cdo/32/2018, sp. zn. 7Cdo/99/2018).

43. Právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú (§ 34 OZ). Právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne (§ 37 ods. 1 OZ) a nesmie svojím obsahom alebo účelom

odporovať zákonu, alebo ho obchádzať, alebo sa priečiť dobrým mravom (§ 39 OZ); inak je neplatný.

44. Pokiaľ súd na základe výsledkov dokazovania vykonaného listinným dôkazom zisťuje obsah právneho úkonu, oboznamuje sa s tým, čo a ako je v právnom úkone vyjadrené a v spojitosti s tým posudzuje určitosť a zrozumiteľnosť vyjadrenia vôle zmluvných strán (zamýšľa sa nad tým, či je jasné, určité a zrozumiteľne vyjadrené to, o čo išlo zmluvným stranám), sú výsledkom tohto zisťovania skutkové závery. Skutkový záver súdu, o tom, že zmluva spôsobom určitým a zrozumiteľným vyjadruje vôľu konajúcich, vedie k právnomu záveru súdu, že zmluva nie je neplatná z dôvodu uvedeného v § 37 ods. 1 OZ. A naopak, skutkový záver súdu, o tom, že zmluva je vo vyjadrení vôle konajúcich neurčitá a nezrozumiteľná, vedie k právnomu záveru súdu o neplatnosti zmluvy v zmysle § 37 ods. 1 OZ. Uvedené platí rovnako aj v otázkach nedostatku vôle (§ 37 OZ) a nedovolenosti právneho úkonu (§ 39 OZ).

45. Dovoláním napadnutý rozsudok spočíva na skutkovom závere, že kúpna zmluva jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom stanovuje kúpnu cenu a záväzok žalobkyne previesť na žalovaného 2/ vlastnícke právo k bytu a neprieči sa dobrým mravom vzhľadom na zistené okolnosti uzavretia tejto zmluvy. Tento skutkový základ sporu nemožno v dovolacom konaní úspešne spochybníť. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP), a to aj vtedy, keď je v dovolaní spochybňovaný práve skutkový stav zistený odvolacím súdom.

46. Žalobkyňa a intervenientka v danom prípade síce argumentujú nesprávnym právnym posúdením, avšak len v tom zmysle, že ak by odvolací súd vyšiel zo správne zisteného skutkového stavu (teda, že išlo o uzavretie zmluvy o budúcej zmluve a že žalobkyňa nemala vôľu uzavrieť kúpnu zmluvu), musel by dospieť k odlišnému právnemu posúdeniu, teda k záveru, že predmetná kúpna zmluva uzavretá medzi žalobkyňou a jej synom, žalovaným 2/, je neplatná a podaná žaloba opodstatnená. Vzhľadom na to, že dovolateľkami takto boli namietnuté skutkové (nie právne) závery, dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne a intervenientky proti rozsudku odvolacieho súdu nie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

47. Žalobkyňa a intervenientka v dovolaní ďalej vyvodzovali prípustnosť svojho dovolania aj z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

48. Pri posudzovaní dovolania podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) dovolací súd nezistil aká otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu podľa dovolateľiek doposiaľ nebola riešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP), dovolateľky žiadnu takú otázku neidentifikovali ani nevymedzili a v dovolaní žiadnu argumentáciu ani zdôvodnenie k takémuto dovolaciemu dôvodu neuviedli. So zreteľom na to dovolací súd skonštatoval, že v dovolaní pre dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b) CSP absentuje vymedzenie právnych otázok, od vyriešenia ktorých záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

49. Vzhľadom na to, že dovolateľkami boli namietnuté skutkové (nie právne) závery, dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne a intervenientky proti rozsudku odvolacieho súdu nie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a pre nevymedzenie nesprávneho právneho posúdenia v otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená ani podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Preto dovolanie aj v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

50. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešným žalovaným 1/, 3/ a 4/ priznal nárok na ich náhradu, keďže výsledok dovolacieho konania, obdobný jeho zastaveniu, zaviniť žalobkyňa a intervenientka (§ 256 ods. 1 CSP). Rovnako úspešným bol aj žalovaný 2/, tomu však žiadne trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

51. Podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. V danej veci dovolací súd nezistil splnenie v tomto ustanovení uvedených podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia. V súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr.

rozhodnutia vo veciach sp. zn. 4Cdo/144/2019, sp. zn. 4Cdo/108/2019, sp. zn. 9Cdo/72/2020, sp. zn. 9Cdo/184/2020).

52. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.